

MOC MĚNIT SVĚT

DAVID FRANTIŠEK WAGNER

Přiznám se, když jsem začal připravovat esej o darování, chtěl jsem vás strašit. K příběhu z minulého čísla o tom, že v nebi budete mít jen peníze, které darujete, jsem chtěl přidat strašlivá vyprávění o tom, jak vás nedarované peníze budou po smrti tížit jako kameny a pálit jako žhavá láva. Pak jsem si ale řekl, že to přece jen trochu podrývá princip daru, a z jedinečného momentu se tak stává handl a slib: Když ty teď něco dáš, vrátí se ti to. To se mi přes jednoduchou krásu onoho příběhu moc nelíbilo. Chtěl jsem zvolit hnedle jinou taktiku. Trochu méně magie a více filozofie: ukázat, jak je všechno propojené, jak vedle majestátu a konečnosti smrti trčí naše drobné a nevýznamné životy, a že tedy, když už je žijeme, tak v nich máme dělat něco, co má smysl. Při pouhém pohledu na ta slova jsem si uvědomil, že je to nejen nesmírně depresivní, ale taky, že rozhodnout si co má a nemá smysl ve svém životě umíte mnohem lépe než já.

Historický argument se pak tvářil velmi solidně. Vzletně jsem chtěl poukázat na to, jak velmi dobře si všichni pamatujeme mecenáše kteří stáli za výjimečnými díly, které nám dělají radost i po staletích. I tady jsem se ale spálil, nedalo se nic dělat. Obdarovat někoho jenom pro to, abych byl někdy připomenut a to ještě možná? Přizemní a hrozně dlouhodobé, to samo o sobě asi neobstojí.

Jako tonoucí jsem se chtěl chytit stébla sociologie. Znáte a slyšeli jste to, je to dobrý recept. Trochu vytáhnout třídní konflikt, také jak dary bohatších chudším drží pohromadě společnost a když ty dary nebudou, začne to hladovějícími v ulicích a skončí vypálenými vilami a rabováním. Ale i tonoucí by měl poznat,

když je stéblo plesnivé. Koneckonců, dlouho by ho neudrželo. A tohle je velmi plesnivé stéblo. Darujte, nebo osobně můžete za smutek mnoha lidí a nakonec se to obrátí proti vám?

Jsem si celkem jistý, že podobné více či méně skryté sliby, pobídky i výhrůžky, jste četli či slyšeli už vícekrát. Jsou to koneckonců účinné způsoby jak někoho pohnout k dárcovství... nebo ne? Nebo je v nich něco vnitřně hrozně špatné? Myslím si to. Myslím si, že hlavní a nejkrásnější částí daru je jeho dobrovolnost a nenáročnost, krása okamžiku, kdy jedna lidská bytost obětuje něco svého a nečeká za to nic v odpovědi. Samozřejmě, některé mé vnitřní důvody mohou být trochu podobné těm výše ukázaným mediálním nátlakům, a můžu si podle svojí nátury zcela jasně rozhodnout, co komu dám a jak. Nikdo se už vůbec nemůže divit, že chci jít a vidět, co se s mým darem stalo, jaké věci z něj rozkvetly. Ale ten základ je nezpochybnitelný: Dar nic nežadá, dar nic nechce, za dar si nic nekoupím a darem si nikoho nepodřizuji. Nedáváte také proto, že se chcete blýsknout před ostatními a hrdě nést svůj status dárce po světě. Stejně tak se za něj ale nemáte proč stydět a skrývat.

Můžete mít už celkem oprávněně pocit, že jsem řekl spoustu důvodů, pro které se nedaruje, což vás jako esej v dárcovském časopisu může trochu překvapit. Nebojte, nepřišel jsem s čírem, bouřícím kladivem a spínacím špendlíkem v uchu dělat revoluci proti dárcovství. To by byla děsivá hloupost. Dárcovství je totiž jedna z nejkrásnějších věcí na světě.

Proč? Protože nemá důvod. Většinu společenských funkcí daru bychom dokázali nějak obejít, a přesto dary provází

lidstvo od nepaměti, sociální evoluce je nevymazala. Pro nás, lidi, je dar něčím zvláštním, speciálním, něčím co nás odděluje od země. Dar možná souvisí i se smutkem. Když sdílím smutek, je poloviční – když radost, znásobí se. Něco v nás křičí štěstím, když vidíme, jak se rozsvítí oči obdarovaného, ať už právě dostal květinu nebo něco mnohem důležitějšího. A v téhle sdílené radosti a lásce je ohromná síla a moc měnit svět.

Tam venku, za hranicemi černých písmenek na bílém pozadí, jsou desítky a stovky lidí, kterým můžete rozzářit oči. Velmi staří i velmi mladí, sportovci i úplně znehybnění, divadelníci i filmaři,

lékaři i umělci... Nemůžu vám slíbit, že váš dar vás učiní nesmrtelným, nemůžu vám slíbit slávu a nemůžu vám slíbit ani to, že jedním krokem zachráníte svět a vše se obrátí k dobrému. Bohužel vám nemůžu slíbit ani to, že po smrti se vám darované vrátí jako prostředky k posmrtnému životu (a navíc počítám, že pokud je jistá jen smrt a daně, tak i tento převod bude daněný). Nemůžu a nechci taky ukázat prstem a říct: „Těmhle lidem, těmhle dejte peníze, udělají s nimi dobré věci.“ Můžu vám jenom slíbit, že uděláte někomu radost a uděláte obrovskou radost sobě. A jak nám historie ukazuje, má to smysl.

DAVID FRANTIŠEK WAGNER (1988) píše disertační práci na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy o malých církvích za velkého režimu, učí o historii a společenských vědách, píše rolové hry o lidech pro rolling.cz a občas někdy napíše pod pseudonymem, občas pod svým jménem. Přes všechny důkazy o opaku stále věří, že lidé jsou v podstatě dobří.